

План заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії безбар'єрності

Ініціатива Першої леді України

Олена
Зеленська

2020

Перша леді України Олена Зеленська ініціювала Велику розмову про безбар'єрність. **Понад 50 000 людей** взяли участь в обговореннях інклюзивності, різноманітності та доступності.

3 грудня 2020

Президент України підписав Указ про розробку **Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору** в Україні. До розробки Стратегії долучилися понад 200 експертів та 50 організацій громадянського суспільства.

14 квітня 2021

Кабінет Міністрів України затвердив **Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору** в Україні.

Мета Нацстратегії з безбар'єрності

Створити умови, які дозволять кожному та кожній, незалежно від походження, статі, віку, фізичних можливостей і соціального статусу, повною мірою користуватися своїми правами і свободами.

6 напрямів Стратегії безбар'єрності

Цифрова
безбар'єрність

Фізична
безбар'єрність

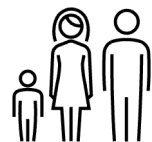
Інформаційна
безбар'єрність

Суспільно-
громадянська
безбар'єрність

Освітня
безбар'єрність

Економічна
безбар'єрність

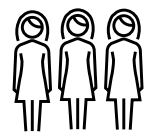
Цільові групи

люди з інвалідністю та
тимчасовими порушеннями

люди, що постраждали внаслідок
російсько-української війни

жінки

батьки з дітьми до 7 років

батьки дітей з інвалідністю

люди старшого віку

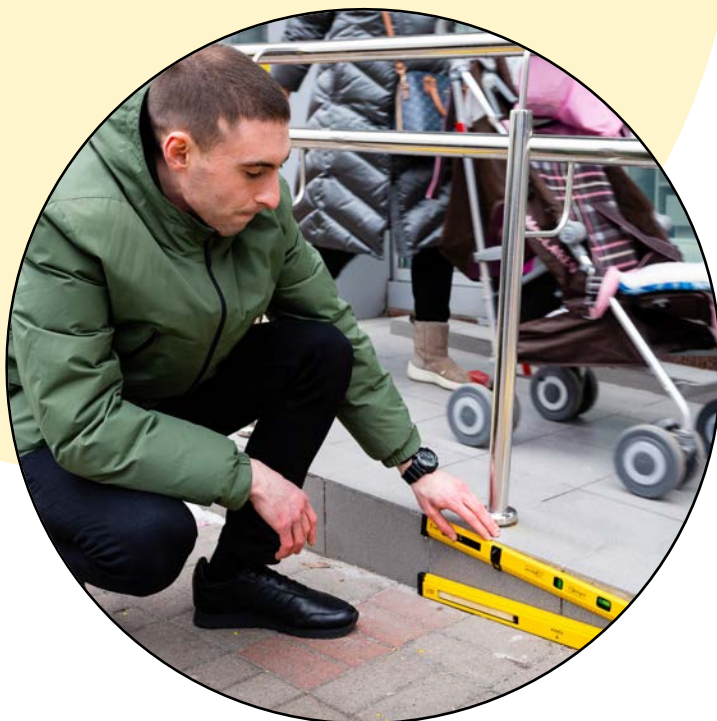
молодь

Робота над Планом заходів на 2025-2026 роки з реалізації Нацстратегії з безбар'єрності

Фізична безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Новостворені об'єкти фізичного оточення відповідають вимогам фізичної безбар'єрності

Завдання:

1. Забезпечено ефективний контроль за виконанням вимог нормативно-правової документації щодо створення фізичної доступності для маломобільних груп населення на всіх етапах (планування, будівництва, введення в експлуатацію) створення об'єктів будівництва та містобудування
2. Забезпечено взаємодію та консультації з громадськістю на кожному етапі будівництва
3. Забезпечено вимоги безбар'єрності в профільних ДБН і імплементацію європейських стандартів (оновлення норм)
4. Підвищено кваліфікацію фахівців (проектувальників, експертів, замовників та виконавців) щодо стандартів доступності та інклюзивності, універсального і людиноцентричного дизайну, дослідження шляху користувача об'єкта фізичного оточення
5. Стандарти доступності та інклюзивності, універсального і людиноцентричного дизайну, дослідження шляху користувача об'єкта фізичного оточення інтегровані в навчальні програми профільних ЗВО

Фізична безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:
Об'єкти фізичного оточення
адаптуються відповідно до
сучасних стандартів
доступності

Завдання:

1. Забезпечено сприяння розробці місцевих програм розвитку, які включатимуть зміну просторів у відповідності до вимог безбар'єрності (реконструкція, капітальний ремонт, поточний ремонт, розумне пристосування)
2. Проведено заходи з навчання представників органів місцевого самоврядування питанням фізичної доступності і безбар'єрності
3. Розроблено та впроваджено окрему програму по адаптації об'єктів інфраструктури у відповідності до вимог доступності
4. Розроблено та затверджено механізми підтримки запровадження зміни просторів у відповідності до стандартів доступності для власників та управителів об'єктів, що включають фінансові та нефінансові інструменти
5. Розроблено, затверджено, запроваджено чіткий і прозорий механізм адаптації об'єктів культурної спадщини відповідно до вимог доступності
6. Забезпечено функціонування дієвого механізму моніторингу і оцінки за проведенням адаптації просторів
7. Унормовано видатки на забезпечення доступності в проектно-кошторисній документації

Фізична безбар'єрність

Стратегічна ціль 3:
Транспортна інфраструктура
є фізично доступною

Завдання:

1. Створено і запроваджено методичні рекомендації щодо забезпечення доступності транспортної інфраструктури для людей з різними функціональними порушеннями, а також методології і механізми моніторингу і оцінки транспортної інфраструктури
2. Забезпечено сприяння закупівлі транспорту, який адаптований для людей з порушеннями функціонування
3. Проведення адаптації існуючого транспорту через розумні пристосування або адаптація транспорту під час проведення капітального ремонту
4. Забезпечено сприяння розвитку безбар'єрних маршрутів, перехресть, зупинкових комплексів, тротуарів, дублювання підземних переходів наземними.
5. Запроваджено програми підтримки розвитку доступної транспортної інфраструктури
6. Забезпечено застосування унормування критеріїв безбар'єрності у механізмах публічних закупівель і вимог доступності щодо транспортних засобів

Інформаційна безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Публічна інформація
суб'єктів владних повноважень
є доступною для кожного
у різних форматах

Завдання:

1. Впроваджено технології, такі як текстові альтернативи (текст-заміщення) для зображень, аудіоописи для відео на офіційних порталах центральних органів виконавчої влади та ОМС
2. Приведено у відповідність законодавство щодо забезпечення доступності публічної інформації для людей з різними функціональними порушеннями відповідно до міжнародних стандартів
3. Запроваджено механізми, що забезпечують рівний доступ до носіїв інформації для осіб з порушеннями зору та слуху при зверненнях до суб'єктів владних повноважень
4. Забезпечено використання формату простої мови і легкого читання серед суб'єктів владних повноважень
5. Підвищено обізнаність серед персоналу центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування про важливість доступності та рівних можливостей для людей з різними комунікативними порушеннями
6. Забезпечено доступність інформаційних матеріалів для людей з різними комунікативними порушеннями, зокрема:
 - під час виборчого та референдумного процесу;
 - під час оповіщення і евакуації людей старшого віку і людей з інвалідністю;
 - для батьків дітей, які повернулися з депортації;
 - для батьків і дітей, на прифронтових і деокупованих територіях;
 - про мінну небезпеку і правила поведінки

Інформаційна безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:
Інформація у аудіовізуальних та друкованих медіа відповідає потребам людей з різними рівнями функціональних та комунікативних порушень

Завдання:

1. Забезпечено взаємодію та консультації з профільними організаціями, експертними організаціями, людьми з інвалідністю для визначення конкретних потреб та побажань щодо доступності медіа
2. Проведено моніторинг і оцінку наявних друкованих та інших медіаресурсів щодо доступності наявної інформації для людей з різними рівнями функціональних порушень чи комунікативних можливостей
3. Забезпечено вільний доступ до державних стандартів, обов'язкових для забезпечення доступності медіаресурсів
4. Створено та впроваджено національні стандарти для аудіовізуальних та друкованих медіа, які враховують потреби людей з різними функціональними порушеннями
5. Розроблено стандарти регулювання інформаційної доступності у різних сферах життя відповідно до міжнародних стандартів, зокрема у закладах культури, освіти, медіа
6. Запроваджено державну програму технічного забезпечення програм екранного доступу (screen reader) для людей з інвалідністю по зору та з дислексією, зокрема в частині наявності україномовних синтезаторів мовлення
7. Розроблено навчальні програми для закладів вищої освіти із створення контенту у різних форматах, доступних для людей з різними комунікативними порушеннями

Цифрова безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Швидкісний Інтернет та засоби доступу доступні для всіх

Завдання:

1. Проведено моніторинг щодо стану покриття Інтернетом закладів освіти, охорони здоров'я, соціального обслуговування.
2. Розширено мережу центрів доступу до цифрових можливостей (спрощеного отримання цифрової послуги/полегшеного доступу до Інтернету).
3. Забезпечено дублювання цифрових послуг можливістю отримати в режимі «офлайн».
4. Забезпечено енергонезалежність точок вільного доступу до Інтернету для кожного та кожної.
5. Забезпечено доступність пристроїв та спеціального програмного забезпечення для людей з функціональними порушеннями.

Цифрова безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:
Усі бажаючі просто та доступно отримують цифрові знання і навички

Завдання:

1. Проведено моніторинг і оцінку доступності курсів з цифрової грамотності для людей старшого віку і людей з функціональними порушеннями
2. Розроблено програми навчання цифровим навичкам, користування асистивними технологіями для людей з порушеннями функціонування
3. Забезпечено доступність курсів з цифрової грамотності для людей старшого віку і людей з функціональними порушеннями

Цифрова безбар'єрність

**Стратегічна ціль 3:
Усім громадянам доступні
цифрові послуги**

Завдання:

1. Забезпечено інституційну спроможність Уряду щодо координації сфери цифрової доступності
2. Забезпечено подальшу гармонізацію українського законодавства з законодавством Європейського Союзу щодо цифрової доступності
3. Проведено моніторинг доступності сайтів органів виконавчої влади
4. Забезпечено пріоритетну модернізацію ключових онлайн-ресурсів органів державної влади для забезпечення відповідності вимогам цифрової доступності, відповідно вимог Постанови КМУ №757 від 21 липня 2023 року «Деякі питання доступності інформаційно-комунікаційних систем та документів в електронній формі»
5. Забезпечено розвиток інструментів синтезу українського мовлення
6. Забезпечено розвиток онлайн сервісів перекладу на українську жестову мову
7. Забезпечено зворотний зв'язок із громадськістю для оцінки надання державних цифрових послуг
8. Забезпечено сприяння уніфікації вебсайтів органів місцевого самоврядування відповідно до вимог постанови КМУ від 4 січня 2002 р. № 3 (Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади)

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Різні суспільні групи
користуються рівними правами
та можливостями для залучення
в процес ухвалення рішень та
громадської участі

Завдання:

1. Забезпечено розвиток обізнаності громадян про питання безбар'єрності та політики держави у цій сфері
2. Розвиток громадянської освіти дорослих, дітей та молоді для всіх суспільних груп
3. Розвиток практики організації органами державної влади, органами місцевого самоврядування публічних консультацій та інших форм діалогу із залученням всіх суспільних груп
4. Створено умови для залучення жителів до розв'язання питань місцевого значення, розвитку форм місцевої демократії, підтримки місцевих ініціатив, зокрема через грантове фінансування
5. Забезпечено рівні можливості участі у виборчому процесі та референдумах в Україні для всіх суспільних груп
6. Створено умови для залучення інститутів громадянського суспільства до розробки, реалізації, моніторингу та оцінки політики безбар'єрності на національному та місцевих рівнях

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:
Суспільне прийняття,
взаємоповага та згуртованість
посилують соціальний
капітал у громадах

Завдання:

1. Проведено просвітницькі кампанії щодо підвищення рівня толерантності, недискримінації, розуміння цінностей різноманіття та суспільного прийняття, про повагу, безбар'єрні комунікації і чутливу мову спілкування
2. Розвиток культури громадської активності, волонтерства, взаємодопомоги та співпраці для покращення умов життя у спільнотах між жителями громад
3. Посилено спроможність державних та місцевих інституцій у реагуванні на випадки дискримінації.
4. Розвиток публічної інфраструктури для соціального залучення та громадської активності (соціальні клуби, паркові зони, коворкінги, центри громадської участі, ветеранські хаби, бібліотеки тощо)

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Стратегічна ціль 3:
Доступні для кожної людини соціальні, освітні, охорони здоров'я, комунальні, транспортні, фінансові, правничі, безпекові, правозахисні, цивільного захисту, адміністративні, архівні, медіа та інші послуги

Завдання:

1. Розроблено нормативно-правову базу та реалізовані заходи із забезпечення доступності соціальних, освітніх, охорони здоров'я, комунальних, транспортних, фінансових, правничих, безпекових, правозахисних, цивільного захисту, адміністративних, архівних, медіа та інших послуг
2. В систему навчання органів державної та місцевої влади, публічних службовців, надавачів послуг включено питання доступності, інклюзії та безбар'єрності
3. Розроблено і впроваджено систему моніторингу та оцінки доступності та безбар'єрності суспільно значущих послуг та аналізу якості їх надання для різних суспільних груп
4. Забезпечено доступність послуг, які надаються через мобільні застосунки та онлайн-платформи, для людей з різними рівнями функціональних порушень та комунікативних можливостей
5. Удосконалено механізми надання інститутами громадянського суспільства суспільно значущих послуг за кошти центрального та місцевого бюджетів
6. Забезпечено доступ до судочинства для людей з різними рівнями функціональних та комунікативних порушень
7. Забезпечено врахування прав та інтересів людей з інвалідністю та інших маломобільних груп під час евакуації, доступу до укриттів, води та засобів гігієни, отримання послуг охорони здоров'я та соціальних послуг в умовах військових дій

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Стратегічна ціль 4:
Кожна людина має доступ до розвиненої системи громадського здоров'я, включаючи заходи фізичної активності та спорту

Завдання:

1. Забезпечено залучення всіх суспільних груп до оздоровчої рухової активності та адаптивного спорту.
2. Забезпечено надання психологічної допомоги та підтримки для всіх суспільних груп.
3. Забезпечено розвиток системи надання послуг раннього втручання в кожній громаді.
4. Забезпечено надання реабілітаційних, абілітаційних послуг, педіатричної реабілітації, зокрема за місцем проживання в громаді.
5. Розвинуто систему надання паліативних послуг в кожній громаді.

Суспільна та громадянська безбар'єрність

Стратегічна ціль 5:
Держава сприяє підвищенню рівня захисту прав жінок та чоловіків, хлопчиків та дівчат, зокрема осіб з інвалідністю

Завдання:

1. Забезпечено перегляд наявних процедур розгляду справ та надання допомоги постраждалим від усіх форм насильства з метою приведення у відповідність з найкращими світовими практиками та уникнення ретравматизації
2. Забезпечено врахування різних антропометричних даних та потреб жінок та чоловіків у різних сферах життєдіяльності
3. Створено умови для вдосконалення сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
4. Реалізовано програми підтриманого проживання людей з інвалідністю та людей старшого віку, які перебувають в закладах інституційного догляду, та популяризовано догляд в родині

Суспільна та громадянська безбар'єрність

**Стратегічна ціль 6:
Громади впроваджують заходи
безбар'єрності та посилюють
свою спроможність**

Завдання:

1. Розвинуто інституційну спроможність органів місцевого самоврядування щодо безбар'єрності
2. Забезпечено щоквартальне навчання та підвищення кваліфікації представників органів місцевого самоврядування щодо безбар'єрності просторів і транспорту, безбар'єрності товарів і їх закупівлі, безбар'єрності інформації і безбар'єрності послуг
3. Забезпечено розвиток спільноти представників ОМС з питань безбар'єрності
4. Розвиток взаємодії громад в напрямку поширення безбар'єрних практик і рішень
5. У механізмі громадського бюджету враховано потреби маломобільних груп
6. Підвищено обізнаність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, публічних службовців, бізнес-спільнот, організацій громадянського суспільства про потреби та інтереси маломобільних суспільних груп, механізми та інструменти громадської участі

Освітня безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Кожна людина має можливість розкрити свій потенціал та отримати професію завдяки інклюзивній освіті

Завдання:

1. Забезпечено проведення щорічного моніторингу щодо забезпечення реалізації освітніх прав людей з особливими освітніми потребами на кожному з рівнів здобуття освіти
2. Забезпечено підготовку кадрів у сфері інклюзивної освіти
3. Впроваджено систему інформування реалізації освітніх прав здобувачів освіти з особливими освітніми потребами
4. Забезпечено можливості здобуття дітьми з особливими освітніми потребами професійної (професійно-технічної) та/або вищої освіти
5. Забезпечено розвиток екосистеми підтримки інклюзивного навчання на всіх рівнях

Освітня безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:
Освітні потреби дорослих
забезпечені протягом
усього життя визначено
такі завдання

Завдання:

1. Розроблено Концепцію розвитку безперервної освіти, яка об'єднує формальну та неформальну освіту
2. Забезпечено фінансування освіти впродовж життя
3. Розроблено та впроваджено програми розвитку робочої сили, програми навчання та перепідготовки фахівців, особливо в галузях, які зазнають технологічного розриву
4. Унормовано визнання попереднього навчання
5. Забезпечено підготовку кадрів відповідно до переліку професій, необхідних для розбудови безбар'єрного простору
6. Забезпечено інфраструктурну доступність закладів вищої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти
7. Забезпечено проведення постійного моніторингу і адаптації можливостей освіти для дорослих протягом життя

Освітня безбар'єрність

Стратегічна ціль 3:
Дистанційна освіта доступна
для всіх суспільних груп

Завдання:

1. Забезпечено розвиток інфраструктури для дистанційної освіти з врахування потреб різних суспільних груп
2. Сформовано політику та правову базу для розвитку дистанційної освіти, зокрема для осіб з інвалідністю
3. Забезпечено професійний розвиток та підтримка викладачів дистанційної освіти
4. Розроблено навчальні плани, що враховують інтерактивність, інклюзивність і доступність цифрового контенту в межах дистанційної освіти
5. Забезпечено інклюзивність і доступність дистанційної освіти
6. Забезпечено розвиток механізмів державно-приватного партнерства щодо забезпечення технічних та технологічних потреб дистанційної освіти
7. Забезпечено проведення постійного моніторингу і оцінки продуктивності дистанційної освіти

Економічна безбар'єрність

Стратегічна ціль 1:
Кожному та кожній доступне провадження підприємницької діяльності та забезпечення самозайнятості

Завдання:

1. Створено сприятливе законодавче середовище щодо самозайнятості
2. Забезпечено проведення навчально-практичних курсів, адаптованих з урахуванням потреб суспільних груп, що потребують додаткових заходів з інклюзії (жінок-підприємців, молодих підприємців, людей, старших 50 років, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни, осіб з інвалідністю), в рамках яких буде забезпечено навчання ключовим підприємницьким навичкам, зокрема соціальним (фінансова грамотність, цифрова грамотність тощо) і організовано бізнес за підтримки менторів
3. Здійснено підтримку діяльності бізнес-асоціацій і мереж, що представляють підприємців з суспільних груп, що потребують додаткових заходів з інклюзії, формування менторських зв'язків між успішними підприємцями та підприємцями-початківцями
4. Розроблено та розповсюджено методичні рекомендації щодо використання найкращих практик залучення різних суспільних груп, в тому числі маломобільних, до самозайнятості
5. Забезпечено доступ до фінансів суспільних груп, що потребують здійснення додаткових заходів із забезпечення інклюзії шляхом створення програм підтримки

Економічна безбар'єрність

Стратегічна ціль 2:

Кожен та кожна, незалежно від віку, статі, сімейного стану чи стану здоров'я має доступ до працевлаштування та можливості для роботи

Завдання:

1. Забезпечено права спеціалістів з інвалідністю на гідну працю
2. Розроблено карту процесу від отримання статусу «спеціаліст з інвалідністю» до місця роботи
3. Забезпечено постійний моніторинг та оцінка працевлаштування, зокрема спеціалістів з інвалідністю
4. Розроблено та запущено програми з підтримки працевлаштування для жінок, молоді, осіб старшого віку
5. Забезпечено проведення щорічного моніторингу та оцінки ефективності діючих програм підтримки працевлаштування
6. Забезпечено надання послуги «Супроводу при працевлаштуванні», враховуючи вимоги Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я
7. Налагоджено механізм мотивації роботодавців для працевлаштування спеціалістів з інвалідністю, для врахування часткової втрати продуктивності спеціалістами з тривалими хворобами та інвалідністю
8. Забезпечено підвищення обізнаності серед роботодавців, спрямоване на подолання стереотипів та упереджень щодо спеціалістів з досвідом війни, спеціалістів з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, спеціалістів, що мають дітей до 7 років, молодих спеціалістів